

امتحانات متمرکز تکمیلی نیمسال اول ۹۹-۱۳۹۸

رشته‌های فلسفه، کلام، تفسیر، تاریخ، اخلاق، حدیث، امامت، ادبیات عرب، ۹۷

موضوعی:	ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۱۵	مدت پانگول: ۷۰ دقیقه
نمره موضوعی:	ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۱۷	مدت پانگول: ۹۰ دقیقه

شماره یا نام مصحح اول	نمره به عدد	نمره به حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره به عدد	نمره به حروف

مهر مدرسه

کد امتحان:	۳۹۸۱/۰۴
تاریخ آزمون:	۱۳۹۸/۱۰/۲۲
عنوان:	فقه ۳
کتاب:	دروس تمهیدیة فی الفقه الاستدلالی
محدوده:	جلد سوم: لقطه (ص ۱۰۶-۸۷)، اطعمه و اشربه (ص ۱۳۹-۱۱۵) ارث (ص ۲۵۹-۲۱۵)
حذفیات:	ندارد

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد پستی: مدرسه علیه: شهرستان: استان:

۰/۵

۱- ما هو حدّ الفحص في المال المجهول المالك؟ ج ۳ ص ۱۰۳ و ۱۰۴

- الف. اليأس عن وجدان مالكة
- ب. العلم بمالكة
- ج. الى سنتين
- د. الى سنة

۲- ما هو الصحيح في رواية ابي جعفر (عليه السلام): «سئل عن سباع الطير و الوحش. فقال: ليس الحرام إلا ما حرم الله في كتابه»؟ ج ۳ ص ۱۲۵

۰/۵

- الف. محمول على سباع غير ذى ناب و طيور غير ذى مخلب
- ب. محمول على السباع و الطيور التي ليست من المسوخ
- ج. محمول على غير نجس العين
- د. الرواية مهجور فهي غير حجة

۰/۵

۳- ما هو المراد من الحيوان «الجلال»؟ ج ۳ ص ۱۳۵

- الف. الذى يتغذى بعذرة الكلب و الخزير
- ب. الذى يتغذى بالعذرة النجسة
- ج. الذى يتغذى بعذرة الانسان
- د. الذى يتغذى بالنجس

۴- مصداق عبارت «يرث السدس بالفرض مع وجود الولد و بالقرابة مع عدمه» کدام گزینه است؟ ج ۳ ص ۲۲۴ (امتحانات متمرکز مجدد ۹۵-۹۴)

۰/۵

- الف. ابن
- ب. زوج
- ج. اب
- د. جد

۵- نحوه جمع بين دو روایت «سألته عن اللقطة فقال (ع): لا ترفعوها.» و «سألت ابا جعفر (ع) عن اللقطة. فأراني خاتماً في يده من فضة. قال:

ان هذا مما جاء به السيل...» را توضیح داده و بنویسید با فرض وجود روایت اول و عدم روایت دوم چگونه می توان جواز اخذ لقطه را

توجیه نمود؟ ج ۳ ص ۹۱ و ۹۲

جواب بخش اول: روایت اول نهی از اخذ لقطه است و ظهور در حرمت دارد. اما روایت دوم که حاکی از فعل امام (ع) است نص در جواز است و قرینه بر حمل نهی بر کراهت می شود. پس اخذ لقطه حرام نیست و مکروه است. (۱ نمره)

جواب بخش دوم: از آنجا که سیره متشرعه اخذ لقطه است، این سیره می تواند قرینه باشد بر حمل نهی، از حرمت به کراهت. (۱ نمره)

۶- دو احتمال در معنای عبارت: «هی کسبیل ماله» در روایت: «يعرفها سنة فان جاء لها طالب و ألا فهي كسبيل ماله» را بنویسید.

۰/۵

ج ۳ ص ۹۵ و ۹۶

جواب معنای اول: همین که پس از پایان تعریف صاحب آن پیدا نشد، این لقطه خودبه خود به ملکیت ملتقط درمی آید و نیت تملک لازم نیست.

معنای دوم: پس از تعریف، ملتقط می تواند آن را مثل سایر اموالش متصرف شود نه اینکه ملک او باشد.

۷- با توجه به دو روایت: «سألته عن الریثا. فقال: لا تأکلها فإننا لا نعرفها فی السمک.» و «کتبت الی ابی الحسن الرضا (ع): اختلف الناس علی فی الریثا ... فکتب (ع): لا بأس بها.» حکم «ریثا» را بیان کرده و بنویسید آیا می توان از روایات فوق با وجود تعارضشان ملاک حرمت حیوانات دریایی را فهمید؟ توضیح دهید. ج ۳ ص ۱۱۹

جواب بخش اول: اکل ریثا مکروه است؛ زیرا روایت دوم نص در جواز است و روایت اول ظهور در حرمت دارد و جمع آنها به قرینه روایت دوم که نص در جواز است، به حمل روایت اول بر خلاف ظاهر، می باشد. (۱ نمره)

جواب بخش دوم: روایت اول دارای تعلیل است و تعلیل روایت حجت است و معارض ندارد و مطابق تعلیل، هر چه عنوان «سمک» بر آن صادق نباشد، حرام است. (۱ نمره)

۸- بین دو روایتی که درباره گوشت حمار و بغل و خیل آمده: «حلال ولکن الناس یعافونها» «لا تأکلها». صاحب جواهر (ه) حکم به تقدیم یک روایت به سبب موافقت با کتاب کرده است، ضمن بیان این که ایشان کدام روایت را مقدم کرده و چگونه موافق کتاب است؟ جمع صحیح مورد نظر مؤلف را بیان نمایید. ج ۳ ص ۱۲۳

جواب: ایشان روایت اول را مقدم کرده است؛ زیرا در قرآن در باب خوردنی ها و آشامیدنی ها اصل بر جواز گذاشته شده مگر مواردی که در قرآن نام برده شده است و لذا مطابق عدم آیه، این حیوانات حلال هستند. پس روایت اول موافق عموم و روایت دوم مخالف عموم کتاب است و موافق عموم مقدم بر مخالف عموم است. (۱ نمره)

جواب: به نظر مؤلف روایت اول نص در حلیت است و قرینه بر حمل نهی از حرمت، به کراهت می شود و لذا تعارض باقی نمی ماند تا نیازی به رجوع به مرجحات باشد. (۱ نمره)

۹- فریضه هر یک از افراد زیر را تعیین نمایید. ج ۳ ص ۲۱۹

الف) بنت
ب) کلالة امی
ج) پدر
د) پسر
جواب:

الف: اگر تنها باشد $\frac{1}{4}$ و اگر متعدد باشند $\frac{2}{3}$ ترکه (۵/۰ نمره)

ب: اگر واحد باشد $\frac{1}{4}$ و اگر متعدد باشد $\frac{1}{3}$ ترکه (۵/۰ نمره)

ج: اگر متوفی ولد داشته باشد پدر $\frac{1}{4}$ می برد (و اگر ولد نداشته باشد پدر فرض ندارد) (۵/۰ نمره)

د: فریضه ندارد. (۵/۰ نمره)

۱۰- یک مورد از مواردی که «فرزند، حاجب نقصانی است» را ذکر کرده و مقدار حجب را در آن مورد بیان نمایید. ج ۳ ص ۲۳۱

جواب: ۱. فرزند، حاجب ابوی است و مانع می شود که آنها بیشتر از سدس ارث ببرند [مگر جائی که یک دختر با ابوی، یا با یکی از آنها اجتماع کند]. ۲. فرزند، حاجب زوج و زوجه است [یعنی: وقتی زوج بمیرد، فرزند زوج، حاجب زوجه است و هنگامی که زوجه بمیرد، فرزند زوجه، حاجب زوج است] و نصیب زوجین را از نصیب بیشتر [نصف در زوج و ربع در زوجه] به نصیب کمتر [ربع در زوج و ثمن در زوجه] کاهش می دهد. (ذکر یک مورد کافی است)

۱۱- نحوه ارث بردن هر کدام از زوج و زوجه در منقولات و غیر منقولات را توضیح دهید. ج ۳ ص ۲۵۶ (امتحانات تکمیلی نیمسال اول ۹۷-۹۶)

جواب: زوج، نصف یا ربع از تمام ترکه زوج ارث می برد اعم از منقولات و غیر منقولات (۵/۰ نمره) زوجه، یک چهارم یا یک هشتم از تمامی منقولات ارث می برد (۵/۰ نمره) اما نسبت به غیر منقولات؛ اگر زمین باشد از عین و قیمت آن محروم است و ارث نمی برد (۵/۰ نمره) اموری که ثابت در زمین است مثل بناء و درختان ... از قیمت آنها ارث می برد نه عین آنها. (۵/۰ نمره)

* سؤال زیر مختصّ طلاب غیر حضوری مکاتبه ای می باشد:

۱۲- در اجتماع پدر، پسر دختر و دختر پسر، سهم الارث هر کدام را تعیین کنید. ج ۳ ص ۲۴۳

جواب: پدر $\frac{1}{4}$ می برد و مابقی به نوهها می رسد به این ترتیب که پسر، سهم مادر خود را که $\frac{1}{4}$ از باقی مانده است می برد و دختر، سهم پدر خود را که $\frac{1}{4}$ باقی مانده است می برد.

« سامانه پیام کوتاه ۵۰۰۰۱۷۱۷۲۱۴۴۲۱ معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می باشد.»

« در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می باشد.»